

КОНСТИТУЦИЯ СРСР 1936 р.

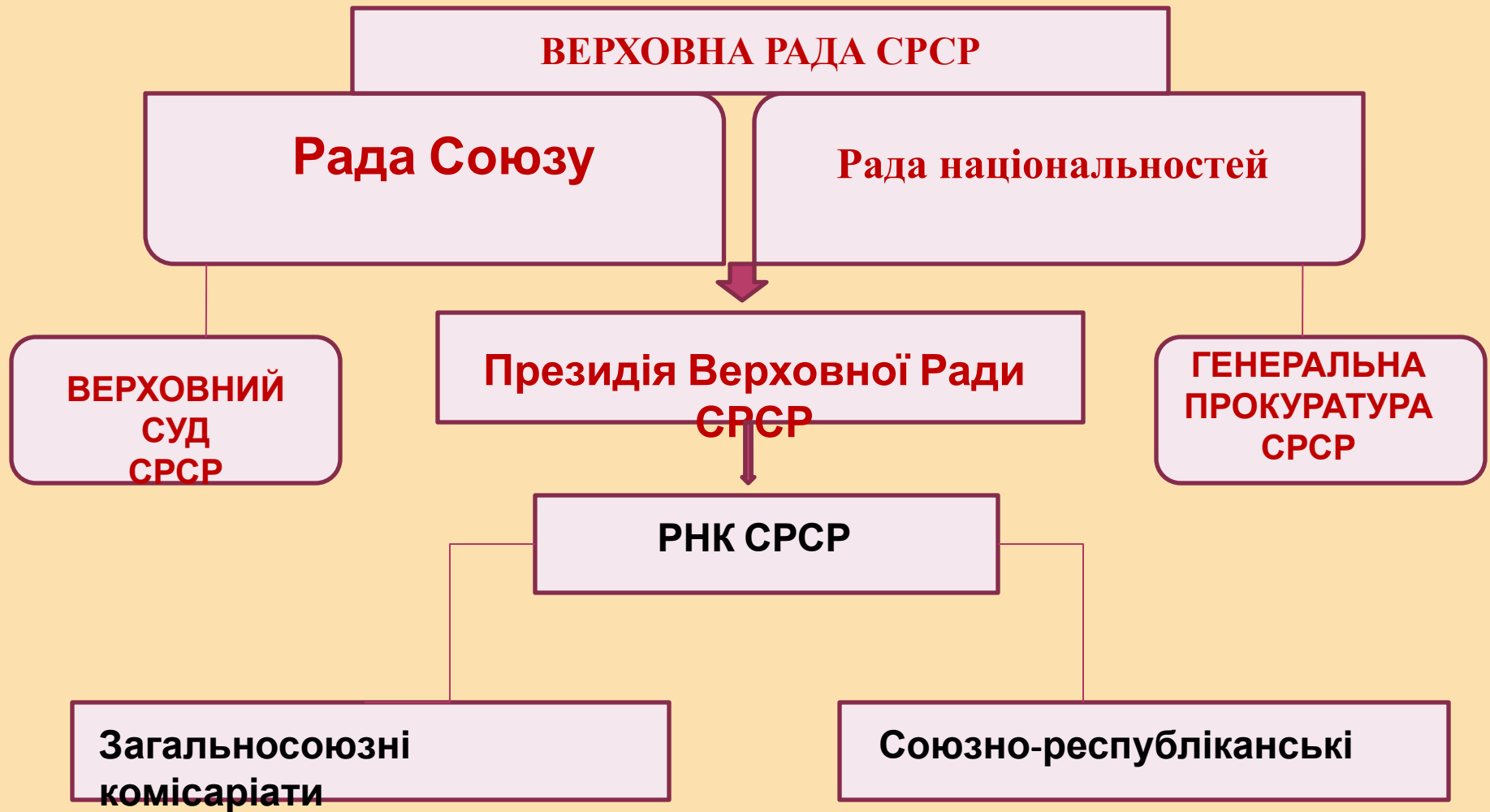
Причини перегляду положень Конституції

- Зміни в соціальному складі країни
- Змінилася структура економіки , в якій зник приватний сектор
- Змінилася система державних установ
- Подальший процес національно-державного будівництва

ЦК ВКП(б) прийняв рішення про необхідність внесення змін до Конституції СРСР 7 лютого 1935 р. створена Конституційна комісія у складі 31 чол. (голова – Й. Сталін)

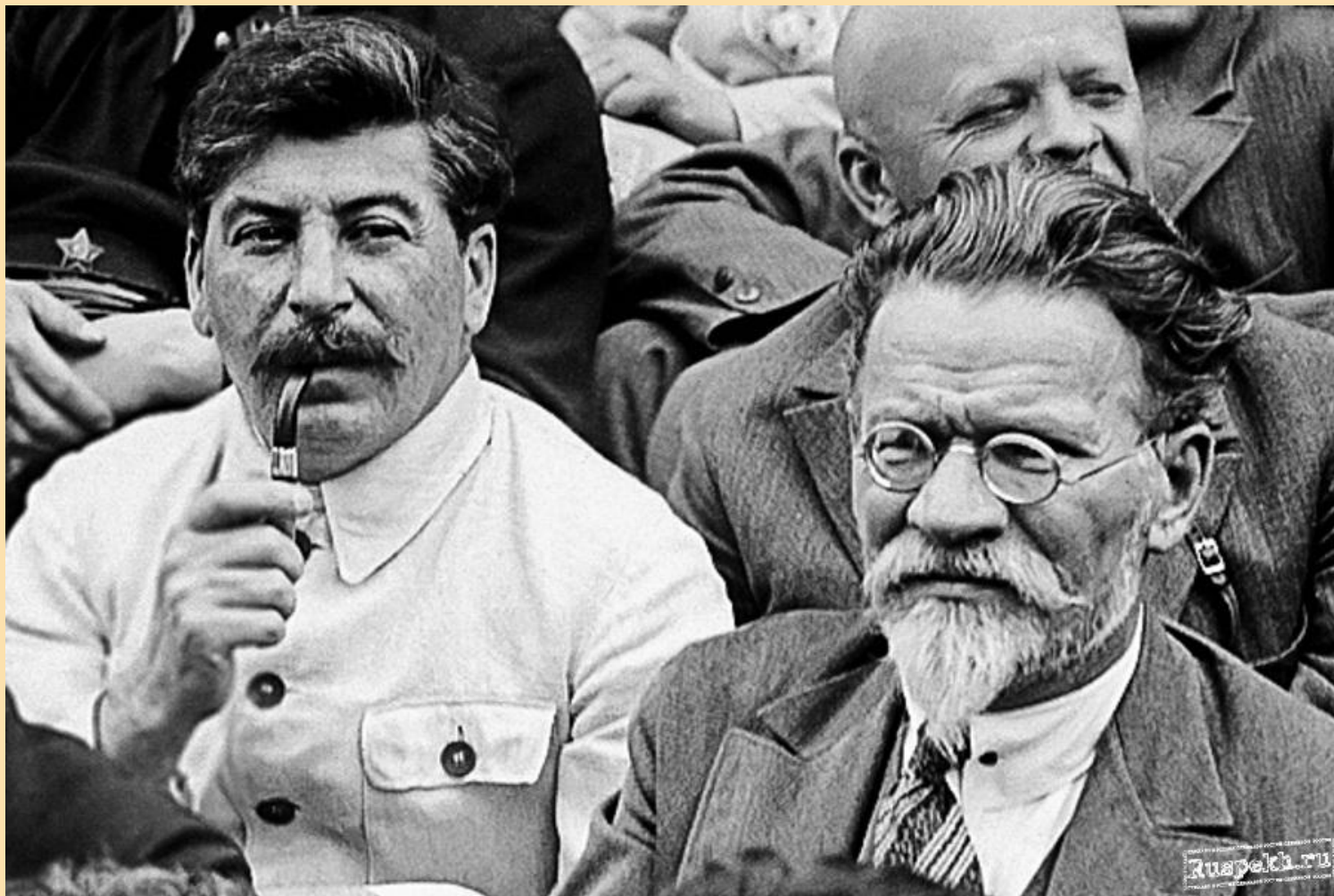
VIII надзвичайний з'їзд Рад 5 грудня 1936 р. прийняв нову Конституцію СРСР

- Політична основа СРСР – Ради депутатів трудящих (раніше – робітників і селян)
- Економічна основа – соціалістичне господарство і соціалістична власність на засоби виробництва
- СРСР – федерація 11 соціалістичних республік

Провідна роль партії

Стаття 126. Найактивніші громадяни з числа робітничого класу та інших шарів трудящих об'єднуються у ВКП(б), керівне ядро всіх організацій трудящих...

Після проведених у 1937 р. виборів
(прямим і таємним голосуванням без будь-яких обмежень)
Головою Президії Верховної Ради СРСР обрали М. Калініна
(1938-1946 рр.)

Склад СРСР (1936 р.)

- РРФСР (Карельська АРСР)
- Українська РСР (Молдавська АРСР)
- Білоруська РСР
- Азербайджанська РСР
- Вірменська РСР
- Грузинська РСР
- Туркменська РСР
- Узбецька РСР
- Таджикицька РСР
- Казахська РСР
- Киргизька РСР

Розширення прав і свобод громадян: недоторканність особи, свобода совісті, свобода слова, друку, зборів і мітингів, таємниця листування, обмежене право особистої власності та ін.

Закріплення соціально-економічних прав: на працю, відпочинок, освіту, матеріальне забезпечення в старості або у разі втрати працездатності через хворобу або нещасний випадок.

Суперечки з реаліями сталінського соціалізму:

- Дія не розповсюджувалися на колгоспників.
- Порушувалася стаття 127 Конституції СРСР про недоторканність особи, в якій говорилося про те, що «ніхто не може бути арештований інакше як за рішенням суду або на підставі санкції прокурора».

Конституція - фасад сталінського режиму.

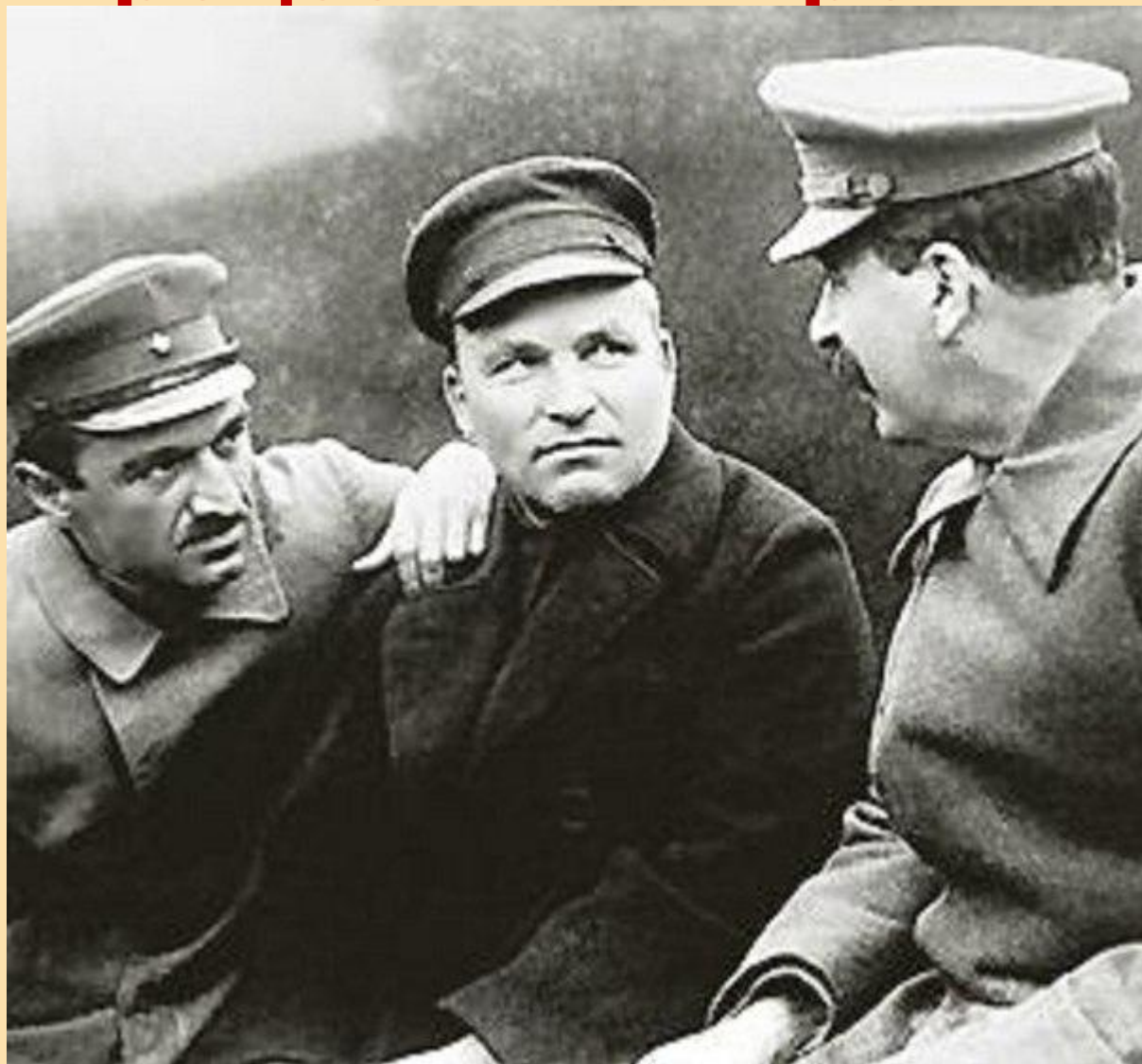
Доля членів конституційної комісії: з 31 чол. - 17 репресовано (зокрема А. Бубнов, М. Бухарін, М. Криленко, К. Радек), один покінчив життя самогубством і ще двоє були вимушені незабаром відійти від участі в громадському житті країни.

Політичні процеси 1930-х років

Кіров Сергій Миронович
(1886-1934)

Вбивство С. Кірова 1 грудня 1934 р.

Привід для проведення чистки в партії та в державних органах з метою усунення підозрілих та нелояльних до режиму осіб.

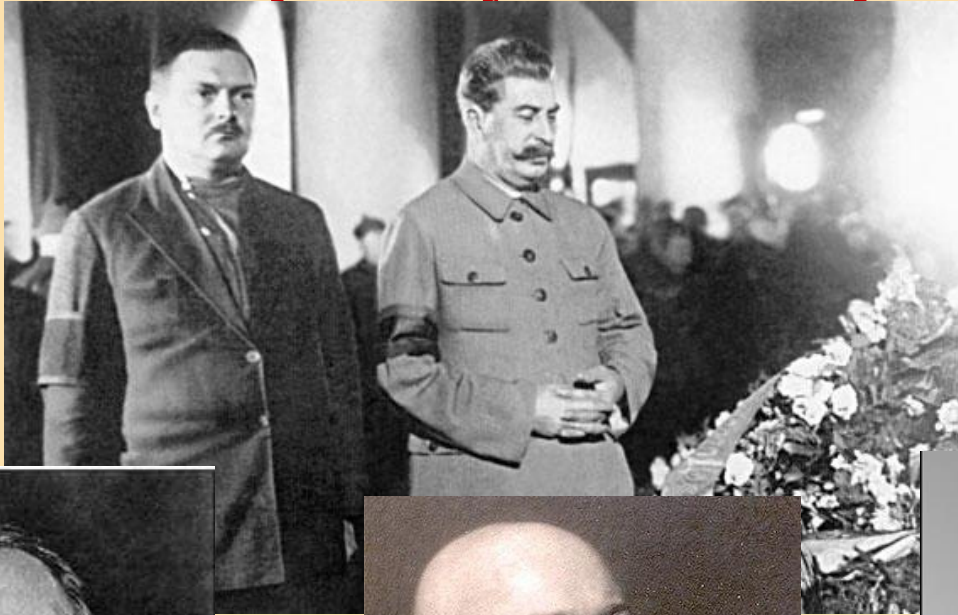
Ухвала Президії ЦВК СРСР від 1 грудня 1934 р.:

- 1) Слідчим органам наказувалося дізнання в справах із звинуваченням у підготовці терористичних актів проводити у прискореному порядку (10 днів);
- 2) Вирок виконувати негайно;
- 3) Обвинувачувальний висновок вручався за 1 день до суду;
- 4) Присутність адвоката, відкритість процесу і право на оскарження вироку не допускалася.

22 грудня 1934 р. ТАРС повідомило про розкриття “Ленінградського центру”, закритий процес над членами якого відбувся 21-29 грудня 1934 р. Для всіх – вища міра покарання.

Оголосили про існування “Московського центру” у складі 19 чол., який очолювали Г. Зінов’єв та Л. Каменєв (проживали в Москві).

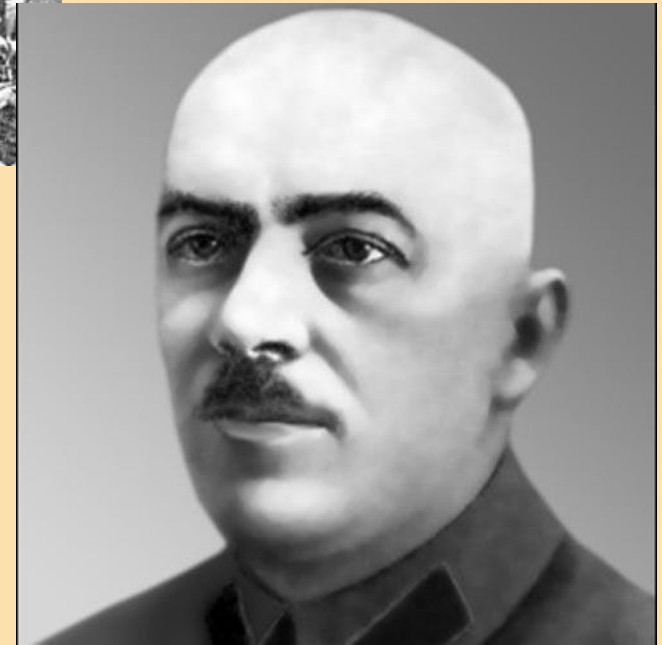
Керівники процесу “Ленінградської справи”

Г. Ягода
Нарком внутр. справ

В. Ульріх
Голова Військової колегії Верх. Суду

І. Акулов
Прокурор

16 січня 1935 р. Г. Зінов'єв (Радомисльський Овсей-Герш Аронович) і Л. Каменєв (Розенфельд) "визнали моральну відповідальність колишніх опозиціонерів" за замах на С. Кірова
Вирок: Г. Зінов'єв - п'ять років, Л. Каменєв – 10 років позбавлення волі.

На підставі визнання колишніх вождів опозиції в СРСР розгорнулася чергова кампанія із виявлення опозиціонерів і осіб, які їм співчували.

Перший відкритий московський процес 19 серпня 1936 р.

Звинувачені

Л. Каменев

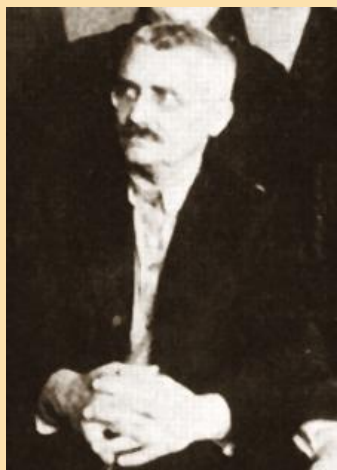
Г. Зінов'єв

Г. Євдокимов

І. Бакаєв

І. Смірнов

С. Мрачковський

"Визнали" участь у здійсненні вбивства Кірова, в підготовці аналогічних акцій проти інших керівників партії, "підтвердили" наявність широкої антирадянської змови і вказали на свої "зв'язки" з ін. опозиціонерами, що перебували на волі Томським, Бухаріним, Риковим, Радеком, П'ятаковим, Сокольниковим та ін.

Смертний вирок

26 вересня 1936 р. кадрові зміни в НКВС

Г. Ягода

М. Єжов

У жовтні 1936 р. заарештовані :
П'ятаков, Сокольніков, Серебряков,
Радек та ін.

Другий московський процес 23 січня 1937 р.

"Московський паралельний антирадянський троцькістський центр"

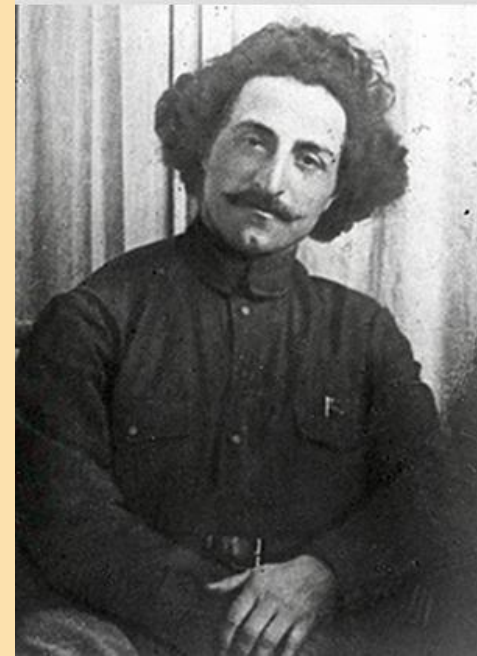
Розправа над народногосподарськими і партійними кадрами, які ставили під сумнів курс на прискорену індустріалізацію і подальшу централізацію управління країною.

13 звинувачених - до смертної страти і 4 чоловік - до тривалих термінів ув'язнення (зокрема Радек і Сокольніков, які в травні 1929 р. були вбиті сусідами по камері).

М. Томський , серпень 1936 р.

Г. Орджонікідзе, помер або застрелився у лютому 1937

р.
Пленум ЦК ВКП(б) 25 лютого - 5 березня 1937 р. підтвердив курс на викриття ворогів народу, шпигунів і шкідників, які проникли, згідно Сталіну, в "усі або майже всі наші організації, як господарські, так і адміністративні й партійні". Сталінська теорія про безперервне посилення класової боротьби через успіхи під час будівництва соціалізму в СРСР.

На пленумі була також "прийнята резолюція про виключення із складу кандидатів в члени ЦК ВКП(б) і членів ВКП(б) Бухаріна і Рикова і про передачу їхніх справ у НКВС.

Репресії в РСЧА

М. Тухачевський

Р. Ейдеман

І. Уборевич

І. Якір

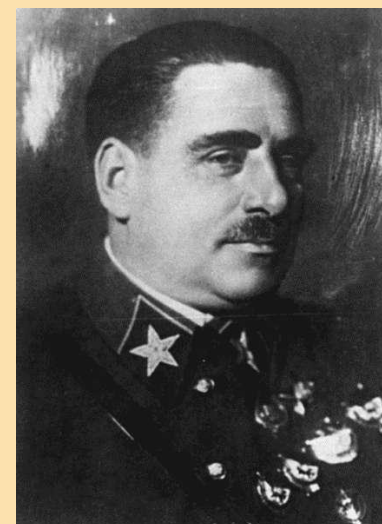
А. Корк

Б. Фельдман

В. Примаков

В. Блюхер

Третій московський процес, березень 1938 р.

Основні звинувачені – діячі партії, звинувачені наприкінці 1920-х років у «правому ухилі». Це Риков та Бухарін. У справі проходили троцькісти Крестинський та Раковський. Крім того, звинувачення були висунуті на адресу Ягоди.

У справі - 21 чол., 18 з яких розстріляли.